

Verlag: Studiedag: de loverboy problematiek en knelpunten van de aanpak in Vlaanderen

Datum: 20151016

Auteur: Helen Blow

Aanwezig: 250 deelnemers

Verontschuldigd: -

Agenda: [Programma](#)

1. Vooraf

De Beweging tegen Geweld – vzw Zijn, de Provincie Antwerpen en de Stad Mechelen organiseerden deze studiedag rond de loverboyproblematiek en de bijhorende knelpunten van de aanpak in Vlaanderen. Het cultureel centrum in Mechelen zat met 250 deelnemers afgeladen vol. Ook de minister van welzijn Jo Vandeurzen, kwam langs.

Loverboys maken jonge meisjes doelbewust afhankelijk door met hen een liefdesrelatie aan te gaan en hen vervolgens via allerlei mechanismen uit te buiten, veelal in de prostitutie. Tijdens deze studiedag werd er bestudeerd wie deze jongens precies zijn en hoe ze te werk gaan. Daarnaast werd er gefocust op wat de slachtoffers nodig hebben en waar er een gebrek aan is in de zorgsector in Vlaanderen. Bovendien werd er gekeken naar wat er nodig is om de loverboys te identificeren en aan te pakken.

2. In de pers

[Krant freeMetro](#) 2/10/2015

[Krant freeMetro](#) 13/10/2015 vermeldt jaarverslag Myria, federaal migratiecentrum.

[De Morgen](#) 13/10/2015 over loverboys:

3. Loverboys, sexting en aanpak loverboys in Nederland – Kompaan & De Bocht

3.1. Marjolein Kock

[Filmpje over sexting](#) -> groepsdruk, chantage, boodschap aan ouders en opvoeders: praat met je kind!
Sexting is het verzenden en ontvangen van seksueel getinte foto's, filmpjes of tekstberichtjes via gsm en sociale media apps = online seks dus! Sexting = onuitwisbaar is de campagne slogan. Campagne opgesteld in samenwerking met jongeren. Onderzoek gedaan; bleek dat jongeren diegene die de beelden van zichzelf stuurde stom vinden. Nochtans kan sexting binnen een relatie leuk en spannend zijn. Het probleem zit bij diegene die de beelden ontvangt en ze misbruiken om te shamen en chanteren.

Onderzoek:

- tijdschrift Quest: 39% jongeren heeft weleens z'n foto's van zichzelf genomen en verstuurd.
- 43% verwijderd ontvangen sexting beelden niet.
- 1 melding per dag bij politie zeeland-W-Brabant
- 60% heeft wel eens een naaktfoto of filmpje ontvangen (Rutgers Stichting)

Seksualiteit is geen statisch verschijnsel - verbieden ontnemt je de mogelijkheid tot opvoeden en leidt tot schijnveiligheid. Veel naakt online te zien.

Technisch is sexting van beelden van minderjarigen kinderporno en is het mailen, bezitten, tonen of verspreiden dus strafbaar - zedendelict - mogelijkheid tot vervolging: smaad, laster, oplichting, bedreiging of hacken. Binnen jongerenrelatie zal politie dit zien als experimenteelgedrag en leeftijdsadequaat (Sensoa vlaggensysteem), maar als het gaat om pesten, dreigen, chanteren (steeds een stapje verder gaan) e.d. dan is er wel een bruikbaar wettelijk kader. Zedendelicten blijven in NL op het strafblad staan, dus politie is terughoudend met vervolging zodat jongeren niet levenslang een etiket komen te dragen.

Afwegen wanneer het om normaal seksueel gedrag gaat en wanneer niet. 12-14j: vergelijken met leeftijdsgenootjes - foto's belangrijk om te vergelijken, moet nog niet eens naakt zijn. 15-17j Vlaggensysteem - leeftijdsadequaat gedrag - sexting kan OK zijn, gezond seksueel gedrag

Stappenplan zoals in de Nederlandse meldcode opgenomen:

Stap 1: breng de signalen in kaart

Stap 2: overleg met een collega. Raadpleeg een deskundige (consult).

Stap 3: ga in gesprek met de betrokkenen. Praat eerst met de jongeren zelf. Opvoeders volgen daarna.

Stap 4: weeg het seksueel grensoverschrijdend gedrag en de ernst van het incident. Bij twijfel deskundigen raadplegen.

Stap 5: beslis over zelf hulp organiseren, hulp invoeren van andere professionals of melding/aangifte doen

Campagnebeeld is tatoeage om onuitwisbaar karakter weer te geven. Belangrijk om ouders te betrekken dat zij beter weten waar het om gaat en het gesprek meer aangaan.

Bij sensibilisering in scholen wordt ook het theaterstuk ingezet, heeft het meest impact. Twee jonge acteurs + audiovisuele elementen geven gevoelsmatig weer wat er gebeurt als sexting beelden misbruikt worden.

3.2. Het verhaal van Mandy

We zien eerst een filmpje over loverboys - een meisje, Mandy, wordt er als koerier ingeluisd en veroordeeld tot 10j straf in de Dominicaanse Republiek (5 effectief gezeten). Daarna komt Mandy live getuigen over foute vriendjes (afgezet tegen slide groomingproces) + problemen thuis - voelde zich niet geliefd -> kappersbaantje + opleiding + vriend 12 j ouder -> zij zorgde voor hem, hij was jaloers, ontrouw -> uit elkaar, weer een contact - nummer gevraagd - partypeeps - Mike zat achter haar aan, maakte indruk, bracht cadeautje (bonbons, maar voor haar geweldig!) - prins op witte paard, een drietal weken brengen & halen, cadeautjes, etentjes, ... maar het veranderde, hij vond dat ze teveel opdeed, hij wou haar geld, ze kreeg slaag. Moeder stond aan de deur, ze mocht dan toch gaan winkelen. Moeder had meteen slecht gevoel bij Mike, schreef zijn kenteknummer op. Steeds meer controle (telefoon, deur, ...) 5 dagen na 18j een hoop telefoonnr. afsluiten voor hem, onder dreiging van verkrachting van zusje. Ze had ondertussen wel door dat hij in het drugswereldje zat. Dreiging met zeer zwaar geweld - werken voor hem in prostitutie - 2 weken gedaan - opdracht om naar Dominicaanse Republiek te gaan - dreiging met familie (hij kende hun adressen) - spullen gepakt, meegegaan, vliegtuig op, aangekomen maar ginder in de gaten gehouden, geen contact met ouders of buitenwereld, ouders hadden haar als vermist opgegeven maar politie zag er nog geen graten in. Halverwege de reis overstappen en andere koffers gekregen. 22kg cocaïne in - gearresteerd - in shock, sprak geen Spaans, heel intimiderend allemaal, naar cel gebracht van 2x2 met 5 andere vrouwen, geen wc, geen drinkwater, niks. Volgende dag rechtbank, 3 maanden voorarrest, dan in andere kleine primitieve gevangenis, heel corrupt alles betalen. Via ambassade overgeplaatst naar andere gevangenis, groter, schoner, geen geld aftroggelen, veroordeeld, verlaagd naar 5jaar in beroep, maandelijks boete aflossen na voorwaardelijk vrij. Nu 4 jaar terug in NL, bij terugkomst 2 maanden in Kompaan & De Bocht - BZW, banen, nu 27j. Politie heeft via kenteken die moeder had opgeschreven een bende van 7 man kunnen traceren en oppakken (incl. 2 meisjes, Mike, zijn neef die het eerste contact legde). Mike heeft 2 jaar in NL gevangenis gezeten. Véél lichtere straf dus maar zij is blij dat hij toch ook echt veroordeeld is. Mensenhandel is uit het proces gehaald bij gebrek aan bewijzen (foto's van blauwe plekken e.d., dwang in prostitutie was niet aan te tonen) Ondertussen een opleiding aan het afwerken als jeugdwerker, het gaat goed met haar.

Groomingproces:

- De ontmoeting
- Indruk maken
- Relatie aangaan
- Seksueel contact
- Grenzen verleggen
- Aanzet tot prostitutie
- Exploitatie

3.3. Judith Martens

Judith legt behandelaanbod Kompaan & De Bocht uit. Zie [website](#) & slides. Zij zeggen jeugdprostitutie en niet loverboys omdat het ernstiger klinkt en dat is het ook.

4. Profiel van meisjes die gemakkelijk slachtoffer worden van loverboys- ZNA

Dr. Corine Faché, kinder- en jeugdpsychiater, Universitair Centrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie Antwerpen kwam haar onderzoek toelichten. Zie slides naar het onderzoek. Loverboy is absoluut een Nederlands & Vlaams begrip, elders heet het mensenhandel. Er is weinig grootschalig onderzoek gebeurd en er zijn twijfels naar de betrouwbaarheid van de gegevens, het blijkt moeilijk om achteraf risicofactoren vast te leggen. Risicofactoren voor prostitutie is wél goed gedocumenteerd. Zie slide.

Verschillen met de loverboy problematiek: zie slides. Jongeren willen zelfstandigheid, eigen keuzes maken, en vanaf 18 jaar hebben instellingen of ouders er weinig vat op -> kwetsbaar! Drang naar vrijheid maakt het juist vatbaar voor situaties waar ze helemaal niet meer vrij zijn. Slide over biologische en seksuele ontwikkeling lezen in parallel met slide over drie fasen adolescentie die door Marjolein is getoond. Ontwikkeling verschilt nogal van leeftijd maar de volgorde is voor iedereen ongeveer gelijk. Fysiologische veranderingen zetten niet alleen het lichaam in gang, maar ook de emotionele ontwikkeling en de driften, vandaar de extreme emotionele schommelingen van pubers. Voor psychologische ontwikkelingen zie slide.

Pubers vergelijken hun eigen ontwikkeling constant met hun peers en zijn onzeker, wat hen kwetsbaar maakt. Doordat het brein van achter naar voor ontwikkelt krijg je ongeleide projectielen, die van alles voelen en willen (achter in het brein), maar het niet kunnen managen (prefrontale kwab). Ze kunnen de consequenties niet overzien, niet plannen = conflicten met ouders die gek worden van hun irrationeel gedrag. Wensen en dromen worden niet gerealiseerd en door het beginnen van zelfreflectie worden ze kritisch tov zichzelf en dus kwetsbaarder.

Verband tussen cognitieve ontwikkeling en sociale cognities - zie slides. Vriendschap in vroege adolescentie is anders dan in de kleutertijd, adolescenten gaan niet meer naast elkaar spelen zoals kleuters, in de kindertijd is samenspel belangrijk, maar als ze adolescenten worden gaat het meer om samen gevoelens delen -> zitten en praten, hangen i.p.v. doen komt op de voorgrond.

Identiteitsontwikkeling (zie slide) zijn beladen termen qua loverboyproblematiek. Ouders moeten meer structuur & controle bieden in de puberteit omdat jongeren er nood aan hebben, omdat er nood is aan een prefrontale cortex die nog niet ontwikkeld is en dus door de ouders moet vervangen worden.

Persoonlijkheidskenmerken (zie slide) brengen ons bij de vatbaarheid voor loverboys. Traumatisering komt vrij veel voor en is een belangrijke risicofactor. Uiteraard spelen multi-problemsituaties altijd mee als risicofactor. Eergerelateerd - > collectieve opvatting over eer, maakt dat meisjes gemakkelijker kunnen gechanteerd worden en minder steun hebben aan hun familie/ouders.

Nood aan meer onderzoek, we hebben te weinig grip op risicofactoren en die hebben we nodig voor een preventief beleid.

5. Vlaams Minister van Welzijn, Jo Vandeurzen

Minister Vandeurzen komt zijn beleidslijnen toelichten. Hij bevestigt dat Vlaanderen de ambitie en intentie heeft om aan een geïntegreerde aanpak te werken rond deze problematiek. Hijzelf en zijn medewerkers zijn nog wat zoekende hoe dat kan & moet. Onderzoek onlangs uitgevoerd door Child Focus. Er wordt gekeken welke beveiligde opvang nodig & mogelijk is, ook qua preventie. We mogen erop rekenen dat er verder aan gewerkt zal worden.

6. Ervaringen, behandelingen en knelpunten - Payoke

Patsy Sörensen, oprichtster en bezielster van Payoke, en Julie De Ceuster, ex-straathoekwerster bij Payoke lichten hun ervaringen met slachtoffers van loverboys, de behandelingen van deze meisjes en de waargenomen knelpunten die rond deze problematiek nog steeds bestaan in Vlaanderen toe.

Drie gastjes rond de 20 rijden aan de schoolpoort voorbij - welke meisjes staan er alleen voor? - nationaliteit doet er weinig toe, hulpverleners in Monte Negro blijken de ronselmethoden te kennen en er beleid rond te voeren - Payoke werkt samen met Nederland en Hongarije rond jonge meisjes in de prostitutie (veel in Gent - zie persknipsel) allemaal gerekruteerd door loverboys, ook jonge meisjes worden in Nigeria geronseld.

Het gaat om jongeren van alle geledingen die meisjes én jongens meesleuren, men noemt ze pooiers, maar soms komen ze in andere criminele activiteiten dan prostitutie terecht.

Preventie: zie slide - niet alleen jongeren informeren, ook ouders, opvoeders, zelfs grootouders. Als jongeren met teveel cadeaus en kleren thuiskomen is er iets loos. Scholen moeten geïnformeerd worden, Payoke ontvangt ook veel scholen. Ook jeugdbewegingen moeten geïnformeerd worden - jongeren zien meer bij jongeren!

Politie heeft vorming nodig - ze kennen wel iets van seksueel geweld, maar over jongerenprostitutie en loverboys weten ze weinig en herkennen ze te weinig - vorming zorgt dat ze het zien als ze het tegen komen, evenals hulpverlening (zowel hulpvraag van de jongeren als van de ouderen kunnen inschatten, kunnen informeren, kunnen helpen).

In Gent zitten 300 Hongaarse meisjes/vrouwen - mobiel, ze zitten ook in Den Haag - heel jong gerekruteerd - procureur ziet het als mensenhandel en behandelt het ook zo. De term is door Julie meegebracht uit Nederland, maar het fenomeen bestond altijd al.

Hoe verder? Slide aanpak van de meisjes zelf - basis competenties hulpverleners komen van pas! Het gaat niet vanzelf, je moet eerst vertrouwen opbouwen en aan de motivatie en hulpvraag werken, het vraagt veel geduld en een aanklampende houding.

Knelpunten (zie slides): het huidige aanbod is niet ideaal - Payoke doet elk jaar een oproep in haar jaarverslag tot vorming, coördinatie, beveiligde opvang, samenwerking met politie en voldoende tijd & mankracht. Payoke is een 'focal point' in Europees verband i.s.m. Universiteit Antwerpen - er wordt gewerkt om de medische wereld te informeren, te sensibiliseren en samenwerking op te zetten.

Tijd is voor (specifiek)straathoekwerk nog haalbaar, voor reguliere hulpverlening duurt het veel te lang voor ze een hulpvraag stellen (presentie). Minister heeft cijfers nodig, maar als mensen het fenomeen niet herkennen kom je niet tot goede cijfers. Middelenafhankelijke meisjes hebben specifieke, beveiligde opvang nodig.

Dossier loverboys te vinden op Payoke [site](#) Brochure loverboys, [handleiding](#) voor medische professionals, magazine loverboys enz.

7. Panelgesprek

Vragen & debat met Els Liekens (vzw Emmaus, corinne Faché, Judith Martens, Julie De Ceuster, en Patsy Sörensen. Moderator Pascale Franck.

Panelvraag: welke beleidsaanbevelingen willen jullie meegeven?

Mandy: doorbreek het taboe

Judith: preventie, begeleiding & behandeling - 3 sporenbeleid maken in België

Els: wij krijgen meisjes met dreigende stoornis en prostitutieachtergrond binnen - meisjes zijn krachtig maar ook kwetsbaar - nood aan kinder- en jeugdpsychiatrie + politie/justitie voor de veiligheid - er moet evenwicht zijn tussen beveiliging en zorg - samenwerking over sectoren heen is nodig, ook om het voor de hulpverleners/opvoeders haalbaar te houden

Corinne: wel symptoomgerichte behandeling maar preventie is heel belangrijk, kinder- en jeugdpsychiatrisch beleid in grote ziekenhuizen moeten hier ook bij stilstaan - naast relationele seksuele voorlichting kijken naar preventie

Julie: meer straathoekwerk nodig - een centraal meldpunt nodig waar ouders, leerkrachten en jongeren zelf terecht kunnen

Patsy: kijken naar wat al in de wetgeving zit (Europese richtlijn mensenhandel) - het humane luik en belang van de slachtoffers is belangrijk - slachtofferopvang is belangrijk en zit in de EU Richtlijn en kan als uitgangspunt dienen - België heeft dit onderschreven en moet het vooral implementeren -> vorming moet georganiseerd worden, de expertise is er, nu worden specialisten uit NL gehaald ([Helse Liefde](#) bv) maar we moeten ook ruimte maken om dit zelf te organiseren

Vraag naar hulpverlening open of gesloten gemeenschap?

Els: als jongere wegloopt en terugkomt dan zijn we blij dat ze terug zijn, onthalen we ze, geven we rust maar later kijken we wel eens naar de veiligheidsissues. Soms is een open voorziening ook té open voor hen, en kunnen ze te gemakkelijk gevonden worden. Ze krijgen wel de boodschap dat ze altijd mogen terugkomen.

Patsy: controleren door hulpverlening is wel anders dan controle door de loverboy, ze zijn isolatie en extreme controle gewend, ze willen vrij zijn, maar ze moeten ook zorg voelen

Judith: er zijn maar een paar momenten waarop een meisje zelf bereid is er uit te stappen, als ze door politie er uitgehaald wordt is er nog geen intrinsieke motivatie, en is gesloten jeugdhulp soms aangewezen. Veel aandacht geven om ze zelf weer te laten nadenken en verantwoordelijkheid op te nemen.

Corinne: continuïteit is belangrijk, blijven vasthouden en motiveren, en uit loyaliteitsconflict proberen te blijven (loverboy - hulpverlening - ouders: ze willen voor iedereen goed doen) -> zelfzorg proberen aan te moedigen. Sommige meisjes zien zichzelf echt niet als slachtoffer, zelfs niet als ze er een boek of artikel over lezen.

Vanaf 17 jaar zitten we steeds meer in het open aanbod

Judith: Veel inzetten op preventieve acties + Ervaren dit ook in NL als groot probleem

Wat met de loverboys zelf?

Patsy: Payoke heeft veel ingezet op ouders, maar met weinig succes, ze blijven vastzitten in 'hun wereld'. Weinig geduld met ouders, maar naar jongeren toe moet er wel ingezet worden op relationele vorming.

Corinne: jeugd - & kinderpsychiater: kijken waarom ze deze dingen doen, is het uit geldbejag, maar ook uit dwang, uit eigen slachtofferschap

Met FG is lang alleen met slachtoffers bezig geweest, maar we moeten ook met kinderen en ouders bezig zijn, anders is het dweilen met de kraan open

Judith: meeste ouders zijn ook slachtoffers, we moeten ze zo zien om er iets aan te kunnen dienen, de grote criminele leiders krijgen we nooit te zien, alleen de kleine garnalen

Anna (slachtofferhulp BML): staken en een vuist te maken naar politiek, vreselijke verontwaardiging - cijfers verzamelen is niet de hoofdprioriteit, maar ACTIE

Patsy: ik ken het gevoel en ben zelfs ook in politiek gestapt daarom. We moeten anderzijds beseffen dat er in België veel mogelijk is, we leven in een paradijs. Pogingen gedaan om een opvanghuis op te richten, maar je mag niet opgeven, 'never give up'. In het buitenland zijn de toestanden soms nog zoveel schrijnender. Er is ruimte nodig voor specifieke opvang. Op papier hebben we alle beleid dat we nodig hebben, maar je moet het ook willen zien en er iets mee willen doen. Hulpverleners hebben ook ondersteuning nodig - een 'oor' - expertisecentrum?

Jeugdrechtbank Turnhout: preventie is goed maar helpt ons met slachtoffers vandaag niet verder - we moeten continue crisisoplossingen zoeken - crisisbed & brandjes blussen - soms moet er meer, grondig, tijdig een oplossing gevonden worden om opvang in gesloten centrum voor beveiliging te vermijden. We hebben bedden nodig, gesloten bedden. Minister weet dat en heeft daar geen cijfers voor nodig, wel centen.

Corinne: voor meisjes hebben we echt tekort aan bedden met beveiliging én mogelijkheid van zorg, verwerken & behandeling. Voor jongens is er genoeg gesloten psychiatrie, voor meisjes is er een groot tekort (Sels).

Patsy: liever eerst een opvanghuis en dan dataverzameling dan omgekeerd

Parket: probleem is bekend, en plaatsgebrek is een groot probleem -> aankaarten bij minister. Problematiek is niet duidelijk en moet in kaart gebracht worden (zit verstopt in processen verbaal). Oproep aan hulpverleners om spreekrecht te gebruiken als het gaat om seksuele uitbuiting van minderjarigen.

Kathleen [GHAPRO](#) (hulpverlening sekswerkers) - - werken met meerderjarigen in prostitutie maar zien daar toch ook slachtoffers van uitbuiting - moeilijk om af te bakenen - link met economische armoede in eigen land + droom van prins op wit paard waar ze volledig afhankelijk van zijn. We zijn niet tegen prostitutie maar wel tegen uitbuiting.

Patsy: er is wel professionaliteit maar er ontbreekt een vorming over hoe je ermee om gaat. Dilemma van vertrouwen en vrijwilligheid - je zult ook niet iedereen kunnen helpen, helaas. Probleem gedeeld beroepsgeheim - risico's - informatie delen moet bekeken worden.

Hilde -[vzw PasOp](#) - gevoeligheid voor woorden als 'slachtoffer' en 'behandeling' mensen willen niet in zo'n etiket stappen - opletten op hoe we er zelf over denken & praten - de slachtoffers zijn ook gewone mensen, geen objecten, en het zijn soms ook problemen die heel herkenbaar zijn en waar je gewoon geduld en voorzichtigheid nodig hebt.

Student gezinswetenschappen Odisee - er komt veel in de media, maar jongeren willen niet voortdurend gewezen worden op gevaren, preventie moet ook onbewust gebeuren (goede opvoeding)

8. Afsluitend

Sophie Verschueren maakte al een dossier op over loverboys voor vzw Zijn mét beleidsaanbevelingen. Dit dossier vond zijn weerslag in het [Handboek Familiaal Geweld](#)

18 oktober is internationale dag tegen seksuele uitbuiting - stickers te verkrijgen en campagnemateriaal - [website](#)

Child Focus gaat een onderzoek doen, dit moet nog beginnen. Zij zullen het fenomeen in kaart proberen te brengen - eerder een kwalitatief dan kwantitatief verslag. Voorzelingen die ervaringen hebben zijn zeer welkom om contact op te nemen op info@childfocus.org

